

R. Ibragimbekov: DŮM NA PÍSKU

DIVADLO PETRA BEZRUČE V OSTRAVĚ

nositel vyznamenání Za zásluhy o výstavbu

RUSTAM IBRAGIMBEKOV

DŮM NA PÍSKU

Rodinné drama o dvou dějstvích

Přeložila Jana Klusáková

Režie SAŠA LICHÝ, nositel vyznamenání Za vynikající práci

Výprava SAŠA RYCHECKÝ

Hudební spolupráce JAN TOMŠÍČEK

Taneční spolupráce OTAKAR PRAJZNER

Osoby a obsazení

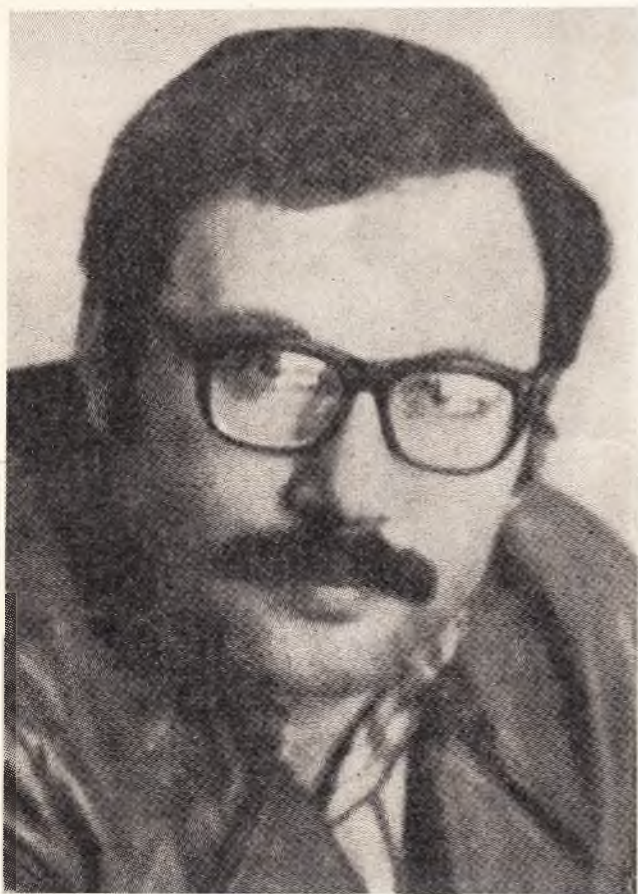
Eldar	Ivan Misař
Matka	Stěpanka Ranošová, nositelka vyznamenání Za vynikající práci
Otec	Jiří Zach
Sestra	Blanka Meierová
Valja	Marie Logojdová
Alik	Zdeněk Žák
Gulam	Luděk Eliáš
Ada	Jana Postlerová
Agamejty	Otakar Janda

Představení řídí **LIDA NAAROVÁ**

Text sleduje **JIŘINA ČIZKOVÁ**

Premiéra 26. listopadu 1976 v 19 hodin

Sezóna 1976—1977

SOUVISLOSTI TVORBY

Sedmatřicetiletý inženýr kybernetiky, kandidát věd, **RUSTAM IBRAGIMBEKOV**, je dnes známější spíš ze svého působení v oblasti divadla, literatury a filmu, léta už patří k nejúspěšnějším sovětským scenáristům a nyní je řazen i k nejtalentovanějším mladým dramatikům. Narodil se 5. února 1939, vystudoval fakultu automatizace výrobních procesů na Průmyslovém institutu v Baku, potom pracoval jako aspirant v moskevském Ústavu kybernetiky Akademie věd SSSR a později, až do roku 1971, v Ústavu kybernetiky Akademie věd Azerbájdžánu. Ovšem v roce 1962 začal psát kromě statí o problémech kybernetiky i beletrii. Téměř deset let váhal pak mezi svou profesí a spisovatelstvím a snažil se uvážít, co bude dělat raději a také lépe. Dodnes se o svou původní specializaci zajímá aspoň pasivně a nejlépe si prý odpočine čtením odborných textů.

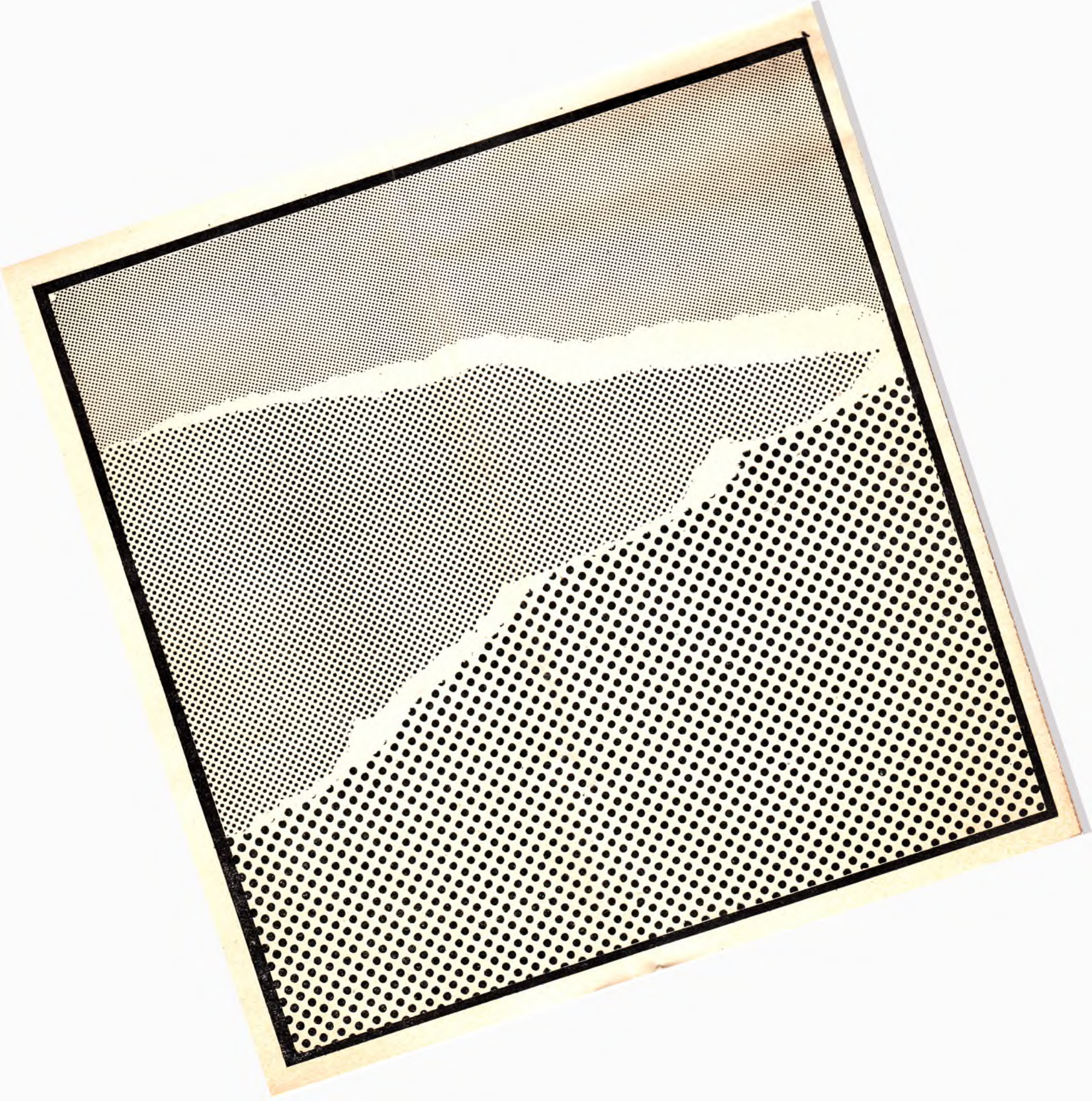
Nejnovější sovětské umění charakterizuje mimo jiné nástup mladé generace v autonomních republikách SSSR, který přináší řadu nových podnětů a neotřelých pohledů na současnou problematiku. Rustam Ibragimbekov přináší k nové tvůrčí generaci středoasijského Ázerbájdžánu, země s tisíciletou kulturou a statečným národem, který ve své historii až do vítězství sovětské moci musel neustále zápasit o svou nezávislost s mocnějšími arabskými chálífy, perskými šachy a tureckými sultány. Ázerbájdžán, ačkoli patří do oblasti, v níž islám zakazoval „umění, která vrhají stín“, má dávnou divadelní tradici. Populární bylo zejména loutkové divadlo a ve svém čase středověká mystéria. V Ázerbájdžánu žili a tvořili svá nesmrtelná díla básníci Nizámí, Hakání a Fizuli, jejichž poémy se šířily mezi lidem v ústním podání a ovlivnily celou příští kulturu země. Jako svébytný literární útvar se začíná ázerbájdžánské drama rozvíjet teprve v 19. století a jeho počátky jsou spjaty se jménem Mírzy Fátálí Achundova. Naplno se však mohlo v zemi divadlo rozvíjet až po vítězství sovětské moci v roce 1920, kdy bylo v Baku založeno první stálé národní divadlo. Za zakladatele ázerbájdžánské sovětské dramatické literatury je pokládán Džafar Džabarly, který z pozic kritického realismu ve své tvorbě předrevoluční dospěl

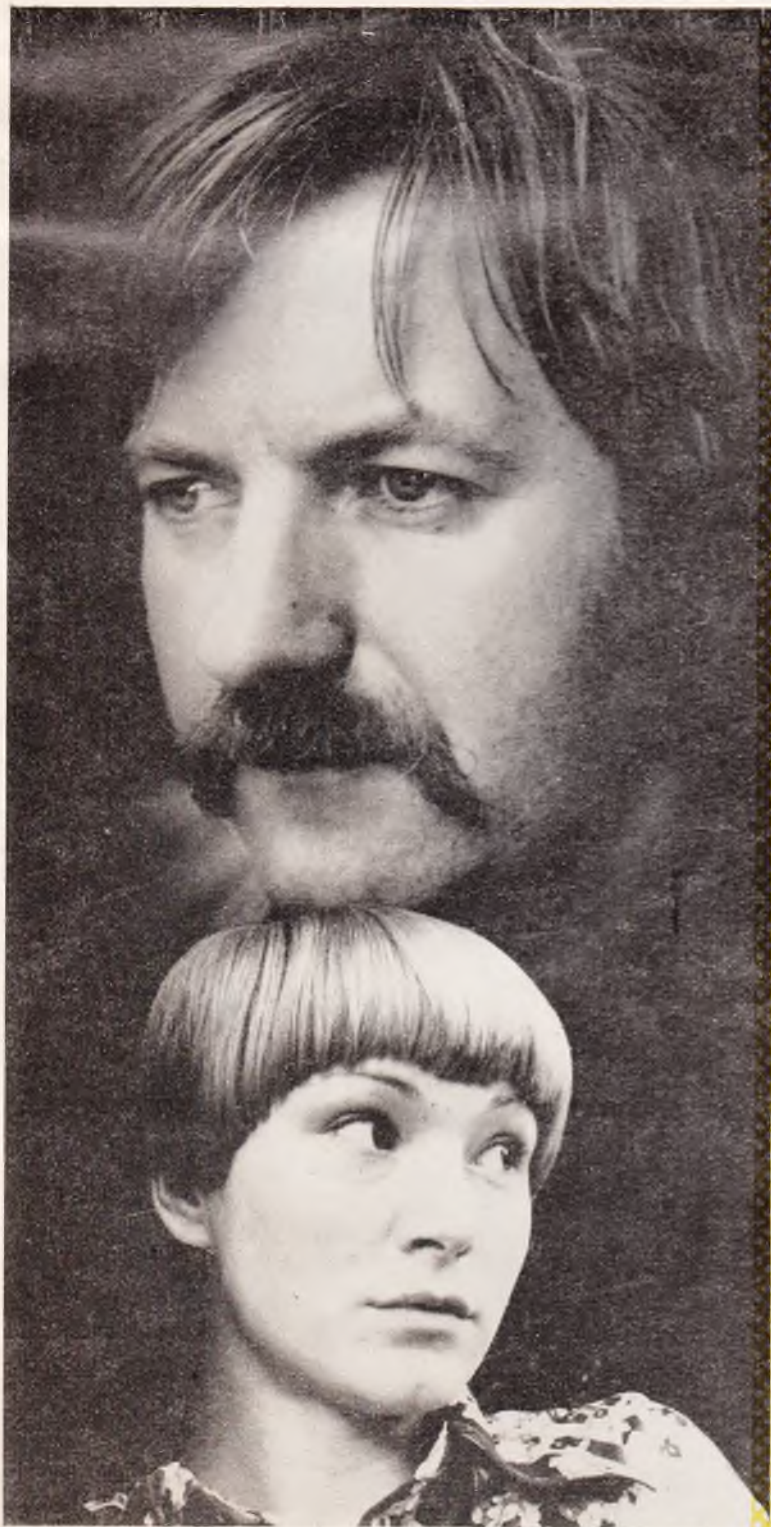
až k zobrazení prvních kroků budování socialistické společnosti ve své zemi. Ve 30. letech vstoupil do literatury Samed Vurgun, básník a dramatik, nejvýznamnější osobnost sovětské ázerbájdžánské literatury, autor velkých veršovaných historických dramát „Farchád a Šírín“, „Váhíf“ aj. Z poválečné generace dramatiků patří přední místo básníkovi Rasúlu Rzovi, k jeho vrstevníkům pak patří kromě jiných I. Efendijev, D. Medžnunbekov, I. Kasumov.

K předním zástupcům dramatické linie současné divadelní tvorby Ázerbájdžánu, kterou tvoří také 11 divadel v 7 městech republiky a vysoká divadelní škola v Baku, patří tedy Rustam Ibragimbekov. Jeho hry se neobyčejně rychle rozletěly nejen po celém Sovětském svazu, ale i jinde po světě. U nás hrála liberecká „Ypsilonka“ první dvě, „Ženu za zelenými dveřmi“ a „Dům na písku“, několik divadel uvedlo melodrama „Jako lev“ a do češtiny jsou už přeloženy i další autorovy práce „Vlastní cestou“, z prostředí bakuských naftařů, a „Dotek“, komorní příběh z poslední války. Ibragimbekov slučuje ve své tvorbě modernost své původní profese se základními otázkami života člověka, a dospívá tak k formám a sdělování myšlenek, jak si je žádá dnešní vyspělý svět. Pro všechny jeho hry je příznačná hloubka zobrazení lidských charakterů a osudů, složitost obrazu problémů současného člověka, neidealizovaný pohled na komplikované, ale houžev-

naté prosazování socialistických mravních ideálů, jednoznačný postoj v kladení morálních postulátů a silná apelativnost na diváka.

Základem Ibragimbekovova „Domu na písku“ je vlastně tradiční rodinné drama, z něhož však podtržením vážného morálního konfliktu současnosti, jakým je lhostejnost ve vztazích mezi lidmi, a jeho konkrétním a hluboce pravdivým zpracováním dramatik dospěl k nekonvenčnímu dramatickému typu, básnický metaforickému svou kompozicí a myšlenkově kriticky provokujícímu. Hra je obrazem našeho každodenního života a reaguje na některé negativní jevy v něm, přičemž básnická symbolika povyšuje tuto každodennost až k leonardovsky velkému a komponovanému plátnu, jako je tomu třeba v případě sysifovského motivu u postavy matky. Přes tento poetický náboj je hra neobvykle konkrétní a právě na střetnutí těchto dvou rovin jsme chtěli založit její inscenaci. Víme o bohaté autorově zkušenosti s filmem – je scenáristou sedmi celovečerních a dokumentárních filmů – vidíme také její vliv na jeho dramatickou práci, jmenovitě na stavbu studovaného „Domu na písku“, a to nás inspiruje při inscenování hry. Věříme, že ve výsledku promluví autor k našemu divákovi moderním jevištním tvarem, který jistě upoutá jeho pozornost a orientuje jeho zájem na etické otázky díla.

HRAJEME PRO VÁS :

J. Werich
TŘI VETERANI

B. Palotaiová
PŘÍSNÍ MILENCI

O. Preusler
MALÁ ČARODĚJNICE

E. O'Neill
TCUHA POD JILMY

A. Jirásek
PAN JOHANES

A. Hayes
DŮM RUKOJMÍ

M. Roščin
KDE BYDLÍŠ, HOLČIČKO?

R. Ibragimbekov
DŮM NA PÍSKU

32. SEZONA

PROGRAM DIVADLA PETRA BEZRUCE V OSTRAVĚ

UMELECKÝ ŘEDITEL LADISLAV KNIŽATKO

Program připravil dramaturg VACLAV CERVENKA — fotografie
VLADIMÍR DVORÁK — ilustrace a grafická úprava SASA
RYCHECKÝ — vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., provoz
22, Hollarova 14, Ostrava 1

Veškerá práva k provozování tohoto díla zastupuje DILIA Praha.

Cena 1,80 Kčs

